

تورک یوردی

تورک ادب‌اقلری مرکزی هیئتی طرفندره نشر اولنور.

جلد ۲

حزیران ۱۳۴۱

نومرو ۹

فیخته نك خطابه لری

فیخته نك خطابه لری آلمان ملتی ایچون بر وصیتنامه، و آلمان شعور ملیسی ایچون بر تمثال ماهیتنده در. چونکه بو خطابه لر حیات ملتده وحدتی او یان دیرر. فیخته، بر عصر دنبری نور، آتش و حیات صاچان سوز لر یله ملته خطاب ایدر کن دیور که: «کندیکی دوشون، و کندیکی بول... بونك ایچون روحك تا قهرینه این... فکرکی، روحکی باطنیاشدیر... مفکوره کی بول، و کند که مفکوره وی طرز تفکر و تأملی او یان دیر...»

۱۸۰۸ سنه سنده، تیلسیت مصالحه سندن بر سنه سوکرا، مضمحل و پریشان پروسیا بونا پارتك کوچك و ظریف آياغنی شعور سر بر توکل و باهات ایله تحیل ایدر، و برلین سوقاقلری سرباز و کستاخ اشغال قوتلرینك ظلم و جبروتنه خجیع بر صحنه اولور کن فیخته، السهی بر جلاد تله آقاده می بناسنده کرسی به چیقمش، و، مقهور و محقر آلمانلغه خطاباً: «ملیت فکرینی، ملیت هیجانی کند که او یان دیر... روحکی آتشله، و ایچکدن دوغاجق قوتلرله یوکسکت! «دیهه حایقیر مشدی؛ و او بونی حایقیرر کن، کندی حیاتی استحقار ایتمش، «نسل بشر تذلیل و پامال ایدیله مز، و نسل بشری تذلیل و پامال ایدن مستولی به قارشی نجیب بر وطن داش سکوت ایده مز! «دیغمشدی...» بوکا جرأت ایتمه نك جزاسی اولومیدر؟... کلین! اولومدن یوکسك حیاتده به واردر؟... یالکیز اولومدن ییلمایان، و عزم اراده سندن، اولوم قارشیسندمه دونه بین انساندر که براز قیمتی حائر در... عزم و اراده!... ایشته فیخته نك فلسفه سنده حاکم ایکی اصلی عنصر!... و بو فلسفه نك تأثیر یله در که، فیخته، حیاتده یالکیز مجرد مفهوم لرله یاشایان بر متفکر دکل، بلکه کله نك بتون قوت و شمولیله، ملته، و دولایسیله بتون بشریته

نور هدایت صاحبان بر مشعله ، بر رهبر حیات اولمشد . فیخته ، حیاتك ، جمعیت روحك بتون تجلیلری نقاد کوزلریله تدقیق ایتمش ، وبشریتك چوروك ، متفسخ تملرله استناد ایندیکنی آکلامشدر . بوتدقیقلر وتنقیدلر نتیجه سنده قوبدینی دستور بزه دیر که : « بشریتك خاکی حیاتده تعقیب ایتمشی لازم کلن غایه ومقصد ، بتون مناسباتی تام بر حیرتله عقل وادرا که اتباعاً ترتیب ایتمکدر . »

او وقتکی زمانه نك تجلیاتی بودستور ایله بیوک بر تضاد تشکیل ایدیوردی . چونکه عامه وجامعه منفعتی آفاق آلتنده چیکه نیور وفردی خودکاملق وجدانلرله حاکم بولنیوردی . وبومرضی ، تخریبکار حالت روحیه دوام ایندکجه جمعیتده نه اخلاق ، نه دین مفهومی قالمیوردی . فیخته : « بشرده یالکیز بر فضیلت واردر ، دیورده اوده نفسنی اونو تمکدر . . ویالکیز بر فضیحه واردر ، اوده نفسنی دوشونمکدر . » ملتده وجمعیتده بو حالت مرضیه بی تدای و تشفیه لازمدی . خسته لق دریندی ، کوکنی تا روحلره صالمشدی . طیب مرضی تشخیص ایتدی ، بیوک بر تجددله ، وخذاقتندن ، اصابت تشخیصندن امین اولانلره مخصوص بر صلاحیتله حایقیردی : « انقلاب لازم ... فکری وروحی انقلاب ... دولتجه ، جمعیتجه ، فردجه بتون فکرلرده ، وبتون روحلرده انقلاب ... » متهیج بر پیغمبر کبی کرسیسندن : « یکی بر ایمان ... یکی بر دین ... » دییه حایقیردی ، « بر دین که ، بتون حیاتی ، اشکال و تجلیاتی احاطه ایتسین ، وبونلرک تا قعر موجودیتنه نفوذ ایتسین . »

فیخته ، عسکری ، سیاسی واجتماعی اضمحلال اوچوروملرنده یووارلانا آواره ونا امید ملتله خلاصکار یکی بر روح تلقین ایدر ، واوکا « باطنی بر تجددله وملی وحدتله بتون قوتلر کبی طوبلا ، وسیلکین قالدق ! » دییه سسله نیرکن ، بتون بشریتله قارشیده وظیفه ارشادی ایفا ایدیوردی . چونکه اونك مشعله سندن فیشقیران مقدس آلو انسانلرده فکری حیاتی طوتوشدیریور ونور وحرارتی بتون انسانی قارییوردی .

برملت وجماعت استقلالنی غیب ایدنجه ، زمانك جریانله حاکم اولق قدرت وحریتنی ده غیب ایدرک ، دیگر یابانجی ملت وجماعتلرک اسیری اولور واجنبی

دولتلك بويوندروغنه دوشر . بو صورتله كندى زماتنى ، كندى دنيا سنى ،
 و كندى بىلكنى غيب ايدن برملت و جماعت دوشديكى تحملفرسا ذات واسارتدن
 قورتولمق ، حر و سر آزاد يو كسلك ايچون ، كنديسنه يكي بر زمان ، يكي بر
 دنيا ، يكي بر بىلك ياراتمغه مجبوردر . اوغرا نيلان ضايعات و خساراته ، چكىلن
 حرارت و سفالتلره قورقاقچه و توكلله بويون اكك ، و مصيبتلره قارشى هيچ بر
 عكس العمل كو سترميه رك ، هر شئه عاطل و بى حركت قاتلانمق ، اسكى اعتيادلر
 و تعامللرده شعورسز و تأملسز اصرار و تمرد كو سترمك محو و خرابى يى دعوت
 ايدر . چونكه افلاس و سقوط ايتمش و استقلالنى غيب ايتمش برملت و جماعته
 نه انسان ، نه آله ، نه ده حادثات يارديم ايدر . او كا كله جك يكانه امداد و مظاهرت
 ينه كندندندر ؛ كندندن ، كندنده مدخر قوتلك حركت و حيا ته كلسندن ،
 كندى بىلكنك ، كندى شعورينك جانلانمسندندر ! بو خلاصكار عكس العمل
 كو سترمك ايچون ار ككجه بر جسارتله موجود فنالنى كورمك ، حر و سكونتلى
 بر نظرله فنالغك اجزاي اصليه سنى تحليل ايتك ، و حقيقتله بلا پروا كوز كوزه
 كللك ايجاب ايدر .

بر ملت ، باشنده ، داخلاً آسايش و انتظامى ادامه ، و خارجاً حقوق ملي يى
 مدافعه ايدنه جك بر حكومته مالك اولمسنه و بو وظيفه لك ايضا و تأميننده حكومته
 ظهير اوله جق تورلو تورلو تشكيلات و مؤسساتى موجود بولمسنه رغماً ، ينه
 اضمحلال تهلكه سندن كندىنى قورتاراماش ايسه ، بونك اسباب و عواملنى بك
 درينلرده آرا مليدر . ايشته بويله بر تحايل و تحرى نتيجه سنده كوريلور كه تهلكه نك
 مسبب اصلى و حقيقيسى كوزلره طارى اولان غلط و عما ، و روحلره طارى اولان
 انفساخدر . و بو عما و انفساخك اك مهلك تجليسى فردى خود كاملقدردر ... بكن
 دورلردن موروث و مدور برخسته لق كه ملتك حياتى قوتى كو كندن كيرمشدر .
 فيخته دييور كه : « عقل و ادراكك صدای ارشادىنى قولاقلره عكس ايتديره جك
 يرده ، مريض دويغولرك اغواكار تسويلاتنه يول آچان ، و انسانلرى عمومى مقصدلره
 بدل ، شخصى منفعتلر و احتراصلر آرقاسندن قوشدوران ادراكسز ، خسته دورلرك

ملی بنیه ده ایقاع ایتدک لری تخریبات ، اوغرایلان سقوط و انحطاطده اک باشلی عامللردن اولمشدرد. حقیقت قالین برسیس طبقه سیله اورتولی قالمش ، فراغت نفسیه یه ، وفدا کارلق حسلرینه بدل ، ذوق و تلذذ دویغولری حیاتک حقیقی ناظمی اولمشدرد. مشترک ، ملی احتیاجلرله فکری و اخلاقی مفهوملر کاملاً اونوتلمش ، و بونلرک برینه نفسانی حظلر ، شخصی منفعتلر قائم اولمشدرد . بتون بووخیم تجلیلر حریت ادراکک حیات بشره حاکم اوله مامسندن ، و بالعکس بتون مدرکات و معقولاته ، بتون حقیقتلره ، بتون اخلاقیاته ، و بتون قانونی ایجابلره قارشلی مطلق برلاقیدی حکم سورمسندن تولد ایلمشدرد . انسانلر هر تورلو روحی اراده و فکری فعالیتدن تماماً آزاده اولدقلری حالده ، بتون عالی مقصدلری ، و جامعه وی وظیفه لری ، شخصی سعادت و تلذذلرینه فدا ایتمشلردرد. خودکاملق بتون ملتده حال اشباعه کلمش و نهایت کنر سیله برلکده ملتک حیاتی قوتی اولدیره رک ، اجنبی استیلاسه قاپیلری آچمشدرد. ایشته بو صورتله درجه اشباعه کلن ، و ملتک بتون افرادینه مسلط اولان خودکاملق عاقبت حکومتلرده سرایت ایدره رک ، آرتق هیچ کیمسه ده ، فکرلری ، مفکوره لری ، عقلی مقصدلری ، او جامعه وی مقصدلری تعقیب ایچون برقابلیت قالمامش ، حتی علی الاطلاق بر مقصد تعیینی کیفیتی امکان خارجه چیقاراق بالنتیجه بتون ملت یابانچی اراده نك محکوم و زبونی اولمشدرد .

ماده مکه شیمدی یه قدر موجود دولت تشکیلاتیه تورلو تورلو مؤسسات ، ملی حیاتی تهلکه دن قورتارامامشدرد ، او حالده بوندن بویله ده اسکی یولده دوام ایتمک خسرا ندن و محو و خرابیدن بشقه برنتیجه ویره مز. ایشته بو صورتله مطلق اسارت و دوشن ملی حیاتی قورتارمق ، زنجیرلرینی قیرمق ، و یکیدن جانلاندیرمق ایچون بیکانه چاره ، بو آنه دکین هیچ تطبیق ایدله مش ، بو سبتون یکی بر تحفظ واسطه سی بولمقدن ، و بو سبتون یکی بر تنظیمات یا بمقدن عبارتدر . بویکی واسطه و بویکی تنظیمات ملتک کوزنده کی عمایی قالدیرمق ، روح کوزینی آچق ، ملتده یوکسک ، یکی بر بئنگ ، یاراتمق ، ملتی یکیدن تربیه ایتمک ، و کندیسند سونمش و یا اجنبیلشمش ایکره قی حیاتک برینه تماماً ملی تازه بر حیات او یاندیرمقدن ، یعنی شیمدی یه قدر حاکم و مؤثر

فیهی اھا ایلہ بشون ملتہ یکی مشترک بر ذہنیت و بر مکدن عبارتدر . فیختہ بوکا
• یکی تربیہ « نامنی و بر بیور .

بویکی طرز تربیہ نک ماہیت و غایہ سی ملی تمثالده یکی انسان یا بقی ، یکی بر نسل
قیشدیر مکدر . حیاتک بشون حرکات و اهتزازاتی کو کندن قاورایہ جق اولان
بویکی تربیہ صنعتی انسانی کندی شخصیتندن و کندی روحندن یارانه رق ملی
تربیہ بی وجودہ کتیرہ جکدر . و بویکی تربیہ صنعتی یا لکڑ منور صاییلان محدود
بر صنفہ انحصار ایتیوب ، بلکه بشون اعضا و اجزای عین مشترک مقصد و احتیاج
ایلہ متحرک ماتک هیئت عمومیه سنہ شامل بولنه جقدر . ایستہ بویکی تربیہ نک وجودہ
کتیرہ جکی اساسلی انقلابدر کہ ملتک قور تولوش افقنده بر کونش کبی پارلایہ رق
مظلوملرہ و ماتمزدہ لرہ قوت ، حیات و سونج سرپہ جکدر .

فیختہ خطاہ لرندہ بویکی ملی تربیہ نک ماہیت و طبیعتی تحلیل و توضیح ایلد کدن
صو کرہ ، بونک قبول و تطبیقنک هر کسک اختیارینہ ترک ایدلسی جائز اولیوب ،
یا لعکس مکلفیت عسکریہ کبی مجبوری الاجرا طوتلسی لازم کلدیکنی ، و بومهم
وظیفہ و مسئولیتک ده - دیندن و دینی واستطہ لر دن هیچ بر فائده مأمول اولمدینی
جهتله - دوغریدن دوغری یه حکومتہ ترتب ایتدیکنی ، و اشکال حکومتدن اک
ایمسنک جمهوریت شکلی اولدیننی بیان ایدیور .

من بمیل

